

פרופסור רחל לוי שיף - פסיכולוגית קלינית והתפתחותית, יו"ר מועצת הפסיכולוגים

בעריכת שרית ארנון-לרנר

סדר יום טיפוס

רחל משכימה קום בחמש בבוקר ועוברת על המיילים. יום קודם מארגנת את סדר היום הבא. פגישות עבודה מתחילות מוקדם מאוד ועשויות להסתיים מאוחר, אפילו באחת עשרה בלילה, ואז מתחילים הטלפונים. יום העבודה מורכב משילוב של עבודה בטיפול בפציינטים בקליניקה, הדרכות של סטודנטים ואנשי מקצוע, עיסוק במחקר ובהוראה, בניהול מועצת הפסיכולוגים ובהשתתפות בוועדות שונות. העומס אינו מרתיע אותה, והיא קמה כל בוקר עם שמחה ליום עבודה חדש ומאתגר.

רקע מקצועי

רחל קיבלה מלגה ללימודי פסיכולוגיה באוניברסיטת ז'נבה בשווייץ והמשיכה שם גם לתואר שני. הייתה בין היתר תלמידתו של פיאז'ה ועוזרת מחקר שלו. רחל נזכרת שלפיאז'ה הייתה אישיות יוצאת דופן, ידען בצורה בלתי רגילה. היא התמחתה שם באפיסטמולוגיה גנטית ובפסיכולוגיה התפתחותית.

היא חזרה ארצה כשקיבלה מלגה ללימודים באוניברסיטה העברית בירושלים, שם גם סיימה את הדוקטורט שעסק בהשפעת האב והיעדר אב על התפתחות ילדים בגיל הרך. זה היה הדוקטורט הראשון בארץ בנושא ובין הראשונים בעולם בתחום, ועד היום הוא מצוטט רבות במשפטים העוסקים בדיני משפחה. היא המשיכה בארץ בהתמחות קלינית והתפתחותית במקביל, ובנוסף למדה מספר שנים במכון הפסיכואנליטי בירושלים.

רחל עבדה בתחילת הקריירה הקלינית במחלקות סגורות בבתי חולים בהדסה, טלביה ותל השומר. את הפוסט דוקטורט עשתה באוניברסיטת ייל בארצות הברית ובמכון הפסיכואנליטי של ניו אינגלנד. רחל התנסתה בעצמה בשני טיפולים ארוכים: פסיכואנליזה קלאסית (ארבע או חמש פעמים בשבוע

רקע אישי

פרופ' רחל לוי שיף נולדה וגדלה בפרברי תל אביב לאם עקרת בית שהקדישה חייה למשפחתה ולאב שהרבה לנסוע בעולם לרגל עסקיו. בילדותה צירף אותה אביה לנסיעותיו ולפגישותיו בעולם ובכך חשף אותה לעולמות שונים ולמגוון סביבות אנושיות.

מאז היותה ילדה אפיינו אותה הסקרנות והרצון לחקור, ללמוד ולהבין, וכך לימדה את עצמה לקרוא בגיל ארבע ומאז לא הפסיקה. לפני השנייה הייתה קוראת אנציקלופדיות להנאתה... ואין פלא, שלאורך השנים הצטיינה בלימודים וזכתה בפרסים בתחרויות ידע ובמלגות.

בבתי הספר הייתה תלמידה לא שגרתית - הרבתה להיעדר בחסות פתקים מהרופא ("גימלים") ולמדה בבית בכוחות עצמה; מה שלא הפריע לה להצטיין בלימודים.

היא אם לשני בנים נשואים וסבתא לשני נכדים. בן זוגה, ד"ר לכלכלה, פרש מעבודתו וכיום עוסק להנאתו במחקר וכתבה בנושאים הקשורים לתולדות היישוב היהודי הישן בארץ.

תחביבים

התחביב העיקרי של רחל, ככל שהדבר עשוי להישמע מוזר, הוא לשקוע בקריאת ספרות מקצועית. בעיניה הספרות המקצועית מרתקת כמו שספרות בלשית מותחת עבור מישהו אחר. כשהיא מתפנה מעיסוקיה היא מסוגלת לבלות שעות עם ספרות מקצועית עדכנית. "זכיתי. למזלי העבודה שלי היא התחביב שלי", היא מציינת.

בנוסף, היא אוהבת מוזיקה, מקשיבה בכל הזדמנות למוזיקה קלאסית ולג'ז, ואוהבת ללכת לקונצרטים. בעבר ניגנה בפסנתר משך הרבה שנים, אך כיום אינה מגיעה לכך עקב ריבוי עיסוקיה. סופי השבוע מוקדשים למשפחה. חופשות קצרות (סופ"ש) - ים המלח; חופשות בינוניות (שבוע עד עשרה ימים) - אירופה; חופשות ארוכות - אין זמן לכך.

שרית ארנון-לרנר, פסיכולוגית תעסוקתית מומחית.

המלצות על פסיכולוגים מעניינים או בעלי תפקיד מעניין אפשר להעביר במייל לשרית ארנון-לרנר sarit.arnon@gmail.com

כתרומה מהותית במסגרת פעילותה מציינת רחל את קבלת ההחלטה הסופית לגבי ליבת הלימודים וההכשרה הקלינית בארץ לאחר שנים רבות של מאבקים בין הפסיכולוגים לבין עצמם. יש לציין שהתוכנית שהתקבלה היא אינטגרטיבית, משלבת גישות מגוונות ומעודכנות, ומרחיבה בצורה משמעותית את מגוון הכלים שעומדים לרשות הפסיכולוג הקליני. אין לרחל

ספק שהיא תאפשר את שמירת הרמה המקצועית כמו את הרלוונטיות של התחום. מרתקת גם הייתה העבודה בכנסת בענייני חקיקה, למשל בעניין גיבוש אבחון של מסוכנות לשאת כלי נשק במשרד לביטחון פנים ולקוויות למידה.

רחל פעילה בוועדות האקדמיות של המל"ג ושל הוועדה לתכנון ולתקצוב, משתתפת ותורמת בתחומים המקצועיים שלה. במיוחד היא מציינת כמרתקת את השתתפותה בוועדת I-CORE שיזמה והעניקה כספים רבים למרכזי מצוינות בארץ.

בשנה האחרונה פרשה מאוניברסיטת בר-אילן אך היא ממשיכה ללמד בה ולהדריך מספר רב של מסטרנטים ודוקטורנטים

במעבדה שלה. נוסף על כך, היא החלה בפעילות של הוראה וניהול תוכניות מ"א במרכז ללימודים אקדמיים באור יהודה (מל"א), וכמובן ממשיכה את פעילותה בקליניקה.

חזון

נאמנה לתפיסתה כי עיסוקה המקצועי הוא גם תחביבה, רחל היא דוגמא לוורקווליק מובהק. העיסוק בנפתולי הנפש לטעמה הוא מרתק מאין כמוהו ומאפשר צמיחה אישית אינסופית. התוכניות שלה לשנים הבאות הן להמשיך בעשייה המחקרית, בטיפול ובהדרכה.

על הספה) וגם אנליזה יונגיאנית ממושכת. היו אלה מסעות מרתקים במיוחד, מלווים בחוויות רבות עוצמה. הרקע המקצועי המגוון שלה העמיד אותה בפני בחירה בין הקליניקה לאקדמיה. בסופו של דבר החליטה להישאר באקדמיה מתוך מחשבה שלתחום הקליני תוכל תמיד לחזור.

את הקריירה האקדמית עשתה באוניברסיטת בר-

אילן. היא הייתה האישה הראשונה במחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטת בר-אילן שקיבלה תואר פרופסור מן המניין. מחקריה עוסקים במגוון נושאים: אימוץ, גירושין וזוגיות, יחסי הורים-ילדים, הריונות בסיכון גבוה ופגים, פגיעות מיניות בנשים ובגברים, מנטליזציה, הפרעות אכילה ועוד. תמיד הנחתה אותה הסקרנות לעסוק בסוגיות שהן רלוונטיות לחיים וכן בדיקת מודלים מורכבים שמשלבים משתנים ביולוגיים וסביבתיים. יש לה שני ספרים מוכנים בנושא אימוץ וגירושין וכשיתפנה לה זמן היא מתכוונת לפרסם אותם.

בהמשך דרכה, עם הפעילות באקדמיה שכללה מחקר והוראה, שילבה גם עבודה

קלינית וניהול אקדמי. כך ייסדה את המגמה קלינית של הילד במחלקה ועמדה בראשה, כיהנה כראש האקדמי של מכללת כנרת, תפקיד שחשף בפניה את ההתמודדות של אנשי הפריפריה עם מגוון בעיותיהם ובעיקר את מאבקם לזכות בהשכלה אקדמית.

בעבר שימשה יו"ר הפ"י; בקדנציה שלה הוחלט לייסד את גיליון פסיכואקטואליה המארח אותה היום. זה עתה סיימה כהונה של שלוש שנים כיו"ר מועצת הפסיכולוגים שהוא גוף סטטוטורי של משרד הבריאות. כיו"ר היא יועצת לשר הבריאות בענייני הפסיכולוגיה והפסיכולוגים. תפקידה בהפ"י ובמועצת הפסיכולוגים חייבו את רחל להפגין איזון ושיתוף פעולה באווירה חברית.

